

НАВЧАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ПОЛІПШЕННЯ УЧНІВСЬКИХ ДОСЯГНЕНЬ: МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

(Полтава, 23 листопада 2012 р.)

Від редакції "ПМ": 23 листопада 2012 р. на базі Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського було проведено круглий стіл "Філософія освіти сьогодні: навчальні стратегії поліпшення учнівських досягнень", присвячений Міжнародному дню філософії та 290-річчю від дня народження Г. С. Сковороди.

Захід, у якому взяли участь науковці, викладачі кафедр і методисти ПОІППО, а також вчителі загальноосвітніх навчальних закладів, став, із одного боку, відгуком інституту на заклик ООН та ЮНЕСКО про відзначення Міжнародного дня філософії, а з другого – реакцією на актуальну потребу освітян області в осмисленні поняття "навчальних стратегій", котрими, відповідно до оновленого "Типового положення про атестацію педагогічних працівників", повинен володіти сучасний український вчитель.

Оскільки універсального визначення стратегій навчання, як і єдино визначених класифікацій сучасних ефективних навчальних стратегій на сьогодні немає, організатори круглого столу акцентували увагу присутніх на необхідності вироблення загальної думки з низки фундаментальних питань стосовно навчальних стратегій, звернення педагогів до філософії освіти.

Спектр тем, що обговорювалися учасниками круглого столу, був доволі широким – починаючи від філософського осмислення самого поняття навчальних та освітніх стратегій (як у контексті діяльності вчителя, так і контексті післядипломної освіти) і закінчуючи аналізом конкретних стратегій, що використовуються вчителями-практиками для навчання дітей. По закінченні обговорення як результат узагальнення досвіду теоретичних і практичних розробок навчальних стратегій, їх осмислення у сучасній філософії освіти та педагогіці учасниками було обговорено і затверджено рекомендації круглого столу.

Пропонуємо вашій увазі матеріали круглого столу (тези, доповіді учасників, а також цікаві виступи, розшифровані з диктофонного запису), запрошуючи долучитись до дослідження та обговорення теми ефективних навчальних стратегій для поліпшення якості української освіти.

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ДО УЧАСНИКІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

*Зелюк Віталій Володимирович,
к. пед. н., ректор Полтавського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського,
завідувач кафедри педагогічної майстерності.*

Доброго дня, шановні колеги, вітаю вас на засіданні круглого столу "Філософія освіти сьогодні: навчальні стратегії поліпшення учнівських досягнень". Приводом до нашої зустрічі є відразу дві знаменні події: 15 листопада весь світ відзначив Міжнародний день філософії, який цього року був присвячений темі "Майбутні покоління", а 3 грудня (22 листопада за старим стилем) виповнюється 290 років від дня народження великого українського філософа Григорія Савовича Сковороди.

Тож передусім привітаємо присутніх тут філософів (за дипломом, професією і поклонанням) – викладачів вищих навчальних закладів Полтави та кафедри філософії і економіки освіти нашого інституту – із професійним святом. А оскільки, як стверджує видатний англійський філософ Карл Поппер, "всі люди – філософи", то вітаю усіх присутніх.

Наш інститут має інноваційний досвід упровадження філософії освіти як у зміст навчального процесу, так і у педагогічну культуру освітян області. Кафедрою філософії і економіки освіти розроблено солідну

кількість праць із філософії освіти (їх ви мали змогу побачити на виставці), на досягнутому вона не зупиняється, має ще багато нереалізованих ідей для подальшої роботи.

Ініціативний характер кафедри виявився і в ідеї проведення даного круглого столу, що, з одного боку, є відгуком інституту на заклик ООН та ЮНЕСКО про відзначення Міжнародного дня філософії, а з другого – реакцією на актуальну потребу освітян області в осмисленні поняття "навчальних стратегій", котрими, відповідно до оновленого "Типового положення про атестацію педагогічних працівників", повинен володіти сучасний український вчитель.

Я це підтверджую подією, що відбулася вчора у місті Комсомольську – ми брали участь у семінарі директорів і заступників директорів навчальних закладів міста – (8 загальноосвітніх і дошкільних закладів), яким було присвячено атестації педагогічних працівників. У кожній презентації, у кожному виступі, так чи інакше, називаючись чи не називаючись, мова йшла про навчальні стратегії. Коли говорили про

компетентності, то це – навчальна стратегія.

Відзначення 290-річчя від дня народження нашого славного земляка-філософа Григорія Сковороди інститут розпочав ще у квітні цього року, провівши на базі Вороньківського навчально-виховного комплексу ім. О. Д. Перелета Чорнухинського району обласний науково-практичний семінар "Культура і компетентність сучасного вчителя-лідера".

Розмову про навчальні стратегії також було розпочато ще у травні цього року під час проведення урочистого зібрання науковців і лекторів інституту з приводу Дня науки, на якому обговорювалося питання "Стратегії шкільного навчання на базі дослідництва".

Тож сьогоднішній захід є логічним продовженням попередніх наших починань.

Складність проблеми "стратегій навчання", як і взагалі поняття стратегічного менеджменту в освіті обумовила різноманітний підбір учасників круглого столу: вчителів-практиків, методистів, учених (з нами працює Віра Романівна Ільченко, академік Академії педагогічних наук України).

Ефективність навчальних стратегій учителів області ми бачимо у результатах ЗНО

та предметних олімпіад. Сьогодні у нас відбулася обласна нарада із ЗНО. Ми щойно зустрічалися із Олександром Леонідовичем Сидоренком, директором Харківського центру оцінювання якості освіти, він сказав, що є унікальний матеріал про аналіз результатів ЗНО навчальних досягнень за 5 років. Для науковців це величезний пласт емпіричного матеріалу для досліджень і дисертацій, і кандидатських, і докторських. Це величезний пласт для осмислення початкових стратегій і в контексті сьогоднішнього круглого столу, і в контексті подальшої роботи. Найефективніші навчальні стратегії сьогодні застосовують у підготовці учнів-учасників олімпіад на базі навчально-оздоровчого комплексу "Ерудит" при Кременчуцькому педагогічному училищі імені А. С. Макаренка.

Раді бачити тут представників полтавських шкіл та провідних філософів вищих навчальних закладів Полтави. Сподіваємось, що актуалізація Вашого досвіду дозволить інституту вийти на новий рівень досліджень, просканувати стан філософського освітнього знання з навчальних стратегій та доносити його до слухачів курсів підвищення кваліфікації.

ГЕГЕЛІВСЬКА СТРАТЕГІЯ НАВЧАННЯ: ВІРТУАЛЬНА ЕКСКУРСІЯ ПО HEGEL HAUS В ШТУТТГАРТІ

*Клепко Сергій Федорович,
д. філос. н., доцент, проректор з наукової роботи, завідувач
кафедри філософії і економіки освіти Полтавського
обласного інституту післядипломної педагогічної освіти
імені М. В. Остроградського, член Національної спілки
журналістів України.*

Навчальна стратегія розглядається як синтез Плану, Принципу, Позиції, Перспективи і Прийому діяльності педагога. Визначаються провідні ідеї гегелівської стратегії навчання: робота з вищого звільнення, підняття до загального; рух з філософією; повага до себе, визнання себе гідним найвищого; зміна свого світу; логіка.

Клепко С. Ф. Виртуальная экскурсия по дому-музею Гегеля в Штутгарте: в поисках гегелевской стратегии обучения

Учебная стратегия рассматривается как синтез Плана, Принципа, Позиции, Перспективы и Приема деятельности педагога. Определяются ведущие идеи гегелевской стратегии обучения: работа высшего освобождения, поднятие к общему; движение с философией; уважение к себе, признание себя достойным наивысшего; изменение своего мира; логика.

S. Klepko. A virtual tour of the Hegel House Museum in Stuttgart: searching for Hegel's teaching strategy

Instructional strategy is seen as a synthesis of the Plan, Pattern, Position, Perspective and Ploy of a teacher. Main ideas of Hegel's teaching strategy are defined: work of higher release, rising to the general; communication with the philosophy; respect for themselves, confessing worthy of the highest; change of the own world; logic.

Дякую всім шанувальникам філософії, які прийшли зайнятися філософуванням на круглому столі кафедри філософії і економіки освіти ПОІППО, присвяченому

Міжнародному дню філософії. Враховуючи, що його тема цього року – майбутнє покоління, видається надзвичайно важливим розглянути інструментарій освіти для